

Viewpoint Van Bergen

Achilles

Omdat volgens een reclamespotje hij zich thuis moest voelen in het leger, reed in de jaren zeventig een verse dienstplichtige met een bakfiets vol plantjes een kazerne binnen, mededelend dat hij niet voor tien wilde worden gewekt. De kans is klein dat zijn wensen zijn verhoord, maar wie zich in die tijd zeker niet in de krijgsmacht zullen hebben thuis gevoeld, waren homoseksuelen. Dat was niet altijd zo. De Trojaanse oorlog, zo'n duizend jaar voor Christus, was veroorzaakt door de liefde tussen Paris en Helena. Ofwel: heteroseksualiteit vernietigde de wereld. De held van die oorlog was Achilles, het archetype van de onbevreesde, nobele krijger. Die proefde weliswaar ook de vrouwelijke geneugten, maar zijn ware liefde was Patroclus. Die werd, gekleed in Achilles' wapenrusting, gedood door de andere held van de strijd, de Trojaanse koningszoon Hector. Die was Achilles' gelijke in karakter en slechts een heel klein beetje minder diens evenknie qua kracht, snelheid en souplesse. Het verlies van Patroclus dreef Achilles tot waanzin. Hij doodde Hector en sleepte hem achter zijn strijdswagen driemaal rond de muren van Troje, een scene die duidelijk maakt dat de gruwel van de oorlog zelfs de geestelijk sterksten kan overmeesteren. De Trojanen werden bijgestaan door de Amazones, een volk van vrouwelijke krijgers voor wie mannen louter dienden als leveranciers van voor nieuwe Amazones noodzakelijk zaad. Zij sneden zelfs hun rechterborst af omdat die hinderde bij het spannen van de boog, maar de onvermijdelijke bijgedachte is dat zij daardoor voor mannen seksueel onaantrekkelijker werden. Zeven eeuwen later werd Achilles als martiale superheld opgevolgd door Alexander, bijgenaamd 'de Grote'. Die stierf op 33-jarige leeftijd en had toen reeds de hele bekende wereld

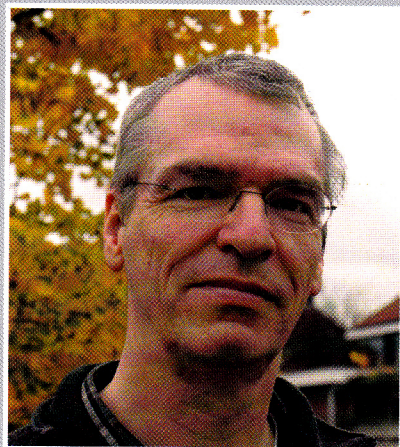

Foto: Birgit de Roij

Dr. Leo van Bergen is geboren midden in het non-militaire jaar 1959. Desondanks heeft het thema 'oorlog' altijd zijn historische belangstelling gehad, waarbij zijn aandacht vooral uitgaat naar de medische gevolgen. Op dat terrein wordt hij internationaal als autoriteit erkend. Hij schreef *Zacht en eervol*, over het lijden en sterven in de Eerste Wereldoorlog.

1914-'18 bracht een ongeken- de genderbending teweeg

veroverd. Ook hij verkoos de nabijste nabijheid van mannen boven die van vrouwen. De komst van het christendom, ofschoon het resultaat van de liefde van twaalf mannen voor hun meester, veranderde dit beeld totaal. Afgeleid van de Bijbelse stad Sodom, waar alles op seksueel gebied gebeurde wat God zou hebben verboden,

werd homoseksualiteit onderdeel van de niet bepaald positief bedoelde verzamelterm 'sodomie'. De gelijkslachtige liefde werd vies en voos bevonden en uitgebannen uit de maatschappij, en zeker uit de masculiene soldatenwereld waarin heteroseksualiteit als de al het andere uitsluitende norm gold. Dat begon pas te veranderen in 1914-'18, toen mannen jarenlang waren gedoemd op een zeer beperkt gebied lief en leed te delen. Zoals Achilles had gedaan in de ijdele hoop de tocht naar Troje te kunnen vermijden, verkleedden sommigen zich als vrouw, veilig verpakt onder de term 'cabaret'. Vrouwen namen de banen in fabrieken over; werk dat een stuk makkelijker en veiliger kon worden uitgevoerd als de korsetten en onderrokken voor broeken werden ingevuld. Het bracht een ongeken- de genderbending tweeweg die nog werd versterkt doordat de kapotgeschoten lijven van de mannen dwongen tot herziening van de kijk op masculiniteit. Dit zette weer een proces in gang waarin het elfde gebod 'Gij moogt niet bestaan', langzaam maar zeker en met vallen en opstaan veranderde in 'Gij moogt aanwezig zijn in des Heeren Krijgsmachten zolang gij Uwe geaardheid maar niet laat zien en er niet over spreekt'. Maar wie niet mag laten zien wie hij/zij is en niet mag praten over wie hij/zij is, is niet. Dus is het goed dat, al is dat dan nog maar in een heel enkele krijgsmacht het geval, niet-heteroseksueel gedrag uit de verdomhoek komt. Niet omdat dat wellicht een nieuwe Achilles of een nieuwe Alexander oplevert. Zeker op een wereldveroveraar zit niemand te wachten. Maar wel omdat dan de onmenselijke onrechtvaardigheid van afgedwongen afwezigheid weer een klein beetje meer zal zijn veranderd in ongedwongen, onbenoemde, vanzelfsprekende, niet bedreigend geachte, volkomen koud latende áánwezigheid. •